

ĐỀ THI THỬ THPT QUỐC GIA MÔN NGỮ VĂN - ĐỀ 2

Phần I: Đọc hiểu (3 điểm)

Câu 1: Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi từ 1 đến 4:

Có một người vào thi để xin việc làm trong một công ty nọ, khi đi dọc hành lang đến phòng thi, anh thấy có mấy tờ giấy vụn dưới đất, liền cúi xuống nhặt lấy và bỏ vào thùng rác. Người phụ trách thi vấn đáp vô tình trông thấy từ xa, đã quyết định nhận anh ta vào làm việc cho công ty. Hóa ra để được trọng dụng thật là đơn giản, chỉ cần tập những thói quen tốt.

Có một cậu bé vào tập việc trong một tiệm sửa xe đạp, có người khách đem đến một chiếc xe đạp hư, cậu bé không những sửa lại cho thật tốt, mà còn lau chùi cho chiếc xe sạch đẹp. Những người đang học việc khác cười nhạo cậu bé đã dại dột, đã chẳng được thêm chút tiền công nào lại còn tốn sức. Hai ngày sau, người khách trở lại, thấy chiếc xe đạp vừa tốt vừa đẹp như mới mua, cậu bé liền được người khách nhận đưa về hãng của ông ta để làm việc với mức lương cao. Hóa ra để thành đạt trong đời thật đơn giản, chỉ cần cố gắng chịu thiệt thòi một chút...

Có một em bé nói với mẹ: "Mẹ ơi, hôm nay mẹ rất đẹp!" Bà mẹ hỏi: "Ơ, sao con lại khen mẹ như thế?" Em bé trả lời: "Bởi vì hôm nay mẹ... không nổi giận như mọi ngày!" Hóa ra muốn có một vẻ đẹp khả ái cũng thật đơn giản, chỉ cần không nổi giận là được.

Có một huấn luyện viên quần vợt nói với học sinh: "Nếu quả bóng rơi vào trong

đám cỏ, thì làm thế nào để tìm nó ? Một người nói: "Bắt đầu từ trung tâm đám cỏ mà tìm." Một người khác nói: "Bắt đầu từ nơi chỗ đất trũng nhất mà tìm." Lại một người khác nói: "Bắt đầu từ trong đám cỏ cao nhất mà tìm." Huấn luyện viên tuyên bố đáp án chính xác nhất: "Làm từng bước một, từ đám cỏ này đến đám cỏ kia." Hóa ra phương pháp để tìm thành công thật đơn giản, cứ tuần tự, từ số 1 đến số 10 không nhảy vọt là có thể được.

(Dẫn theo Cửa sổ tâm hồn việt)

- 1, Xác định hai phương thức biểu đạt được sử dụng trong đoạn văn trên.
- 2, Xác định hai thao tác lập luận được sử dụng trong đoạn văn trên.
- 3, Thông điệp mà đoạn văn bản trên gửi đến người đọc là gì?
- 4, Hãy viết một đoạn văn khoảng 5 – 7 câu trình bày những suy nghĩ của bản thân về một trong những vấn đề văn bản đã nêu.

Đọc đoạn văn sau và trả lời câu hỏi từ 5 đến 8:

*Ngôi sao nhớ ai mà sao lấp lánh
Soi sáng đường chiến sĩ giữa đèo mây
Ngọn lửa nhớ ai mà hồng đêm lạnh
Sưởi ấm lòng chiến sĩ dưới ngàn cây*

Anh yêu em như anh yêu đất nước

*Vết vả đau thương tươi thắm vô ngần
Anh nhớ em mỗi bước đường anh bước
Mỗi tối anh nằm mỗi miếng anh ăn*

*Ngôi sao trong đêm không bao giờ tắt
Chúng ta yêu nhau chiến đấu suốt đời
Ngọn lửa trong rừng bập bùng đỏ rực
Chúng ta yêu nhau kiêu hãnh làm người*
(Nhớ - Nguyễn Đình Thi)

5, Xác định phương thức biểu đạt chủ yếu được sử dụng trong văn bản trên.

6, Tác giả thể hiện tình cảm, thái độ gì trong văn bản trên?

7, Chỉ ra và phân tích hiệu quả biểu đạt của hai biện pháp tu từ được sử dụng trong khổ thơ thứ nhất của văn bản.

8, Viết một đoạn văn khoảng 5 – 7 câu so sánh những câu thơ sau:

*Anh yêu em như anh yêu đất nước
Vết vả đau thương tươi thắm vô ngần*
(Nhớ - Nguyễn Đình Thi)

*Tình yêu ta như cánh kiến hoa vàng
Như xuân đến chim rừng lông trở biếc
Tình yêu làm đất lạ hóa quê hương*

(Tiếng hát con tàu - Chế Lan Viên)

Phần II: Làm văn (7 điểm)

Câu 2 (3 điểm):

Suy nghĩ của anh (chị) về ý kiến sau trong sách Luận ngữ: “*Biết mà học không bằng thích mà học, thích mà học không bằng say mê mà học*”

Câu 3 (4 điểm): Cảm nhận đoạn thơ sau:

*Khi ta lớn Đất Nước đã có rồi
Đất Nước có trong những cái "ngày xửa ngày xưa.." mẹ thường hay kể
Đất Nước bắt đầu với miếng trầu bây giờ bà ăn
Đất Nước lớn lên khi dân mình biết trồng tre mà đánh giặc.
Tóc mẹ thì bới sau đầu
Cha mẹ thương nhau bằng gừng cay muối mặn
Cái kèo, cái cột thành tên
Hạt gạo phải một nắng hai sương xay, giã, giần, sàng
Đất Nước có từ ngày đó..
Đất là nơi anh đến trường
Nước là nơi em tắm
Đất Nước là nơi ta hò hẹn
Đất Nước là nơi em đánh rơi chiếc khăn trong nỗi nhớ thầm*

(Đất nước - Nguyễn Khoa Điềm)

Bình luận ngắn gọn về việc sử dụng chất liệu văn học dân gian trong bài thơ của tác giả.

ĐÁP ÁN

Câu 1:

1, Hai phương thức biểu đạt được sử dụng trong văn bản trên là tự sự và nghị luận (0,25)

2, Hai thao tác lập luận được sử dụng trong văn bản trên là so sánh và bình luận (0,5)

3, Thông điệp mà đoạn văn trên muốn gửi đến người đọc: mọi vấn đề trong cuộc sống thường đơn giản hơn chúng ta nghĩ, vì vậy để thành công trong cuộc sống, chúng ta nên bắt đầu từ những suy nghĩ, việc làm đơn giản nhất. (0,5)

4, Có thể trình bày theo những cách khác nhau, nhưng cần hướng đến những nội dung cụ thể sau: (0,25)

- Để có thể trở thành một người tốt, được trọng dụng, mỗi người chúng ta nên bắt đầu rèn luyện những thói quen tốt. Thói quen hành động và sự phản ánh ý thức. Về đẹp của mỗi người được biểu hiện qua hành vi, trạng thái, tình cảm, cảm xúc của chúng ta trong mỗi quan hệ. Nói tóm lại tiêu chuẩn về đẹp ấy thật đơn giản. Nó nằm ở mỗi quan hệ hòa nhã, thân thiết giữa chúng ta với mọi người.

- Việc bắt đầu cố gắng chịu nhiều thiệt thòi sẽ giúp con người ta trở lên bản lĩnh, vững vàng trước thử thách, khó khăn. Đồng thời đó là biểu hiện của lối sống cao thượng, vị tha, bao dung.

- Phương pháp để tìm thành công thật đơn giản, cứ tuần tự từng bước. Bài học đó rất phù hợp với triết lý dân gian: “Dục tốc bất đạt”. Nóng vội chỉ khiến chúng ta chuốc lấy thất bại, từng bước thận trọng sẽ giúp chúng ta tránh được những khó khăn, rủi ro trên con đường tìm đến thành công.

(Lưu ý: Viết thành bài văn hoàn chỉnh)

5, Phương thức biểu đạt chủ yếu được sử dụng trong văn bản là biểu cảm. (0,25)

6, Tình cảm, thái độ của tác giả thể hiện qua đoạn văn bản: Tình yêu, nỗi nhớ da diết và niềm tin mãnh liệt vào tình yêu. (0,5)

7, Hai biện pháp tu từ được sử dụng trong khổ thơ thứ nhất: (0,5)

- Nhân hóa “Ngôi sao nhớ ai”, “ngọn lửa nhớ ai”.

- Câu hỏi tu từ: “Ngôi sao nhớ ai mà sao lấp lánh, Ngọn lửa nhớ ai mà hồng đêm lạnh”.

Hiệu quả biểu đạt: Diễn tả nỗi nhớ da diết của anh chiến sĩ dành cho người yêu mình và ca ngợi sức mạnh kì diệu của tình yêu trong chiến tranh.

8, Có thể trình bày theo những cách khác nhau nhưng cần hướng đến nội dung cụ thể sau: (0,25)

- Tương đồng: đều sử dụng biện pháp so sánh để diễn tả các cung bậc cảm xúc của tình yêu đôi lứa, đều gắn tình yêu đôi lứa với tình yêu đất nước.

- Khác biệt:

Nguyễn Đình Thi: So sánh tình yêu đôi lứa như tình yêu đất nước để giúp người đọc hình dung được tất cả những khó khăn, thử thách mà tình yêu đã vượt qua trong hoàn cảnh đất nước chiến tranh, và đồng thời khẳng định vẻ đẹp và niềm tin của tác giả vào tình yêu đôi lứa.

Chế Lan Viên đã sử dụng một loạt so sánh lạ, độc đáo để diễn tả nỗi nhớ của tình yêu. Cái rét là linh hồn mùa đông cũng như em là linh hồn thâm sâu của nỗi nhớ khắc khoải, tự nhiên trong anh. Anh không có em sẽ không thành tình yêu. Hình ảnh tình yêu như: cánh kiến hoa vàng – xuân đến chim rừng lông trở biếc là những hình ảnh đẹp, đầy sức sống gợi tình yêu trẻ trung, sôi nổi. Tình yêu ở đây không chỉ là tình yêu lứa đôi mà còn là sự kết tinh của những tình cảm sâu nặng với quê hương, đất nước.

(Lưu ý: Viết thành một đoạn văn hoàn chỉnh)

Câu 2:

1. Giải thích vấn đề: (0,5 điểm)

- “Biết mà học” là sự nhận thức, ý nghĩa, tầm quan trọng của việc học, “thích mà học” nhấn mạnh tới sự yêu thích, ham muốn đối với việc học, “say mê mà học” khẳng định tầm quan trọng của niềm say mê, hứng thú đối với việc học.

- Ý nghĩa của câu nói: Khẳng định để việc học thật sự có hiệu quả, đòi hỏi bản thân mỗi người phải có niềm hứng thú, say mê với việc học. Việc nhận thức được tầm quan trọng của việc học và chỉ thích học thôi không đủ để tạo thành động cơ thúc thúc học tập từ bên trong của mỗi cá nhân.

2. Bàn luận về vấn đề: (2 điểm)

- Học tập là quá trình tích lũy kiến thức, kinh nghiệm cho bản thân. Tuy nhiên, học tập cũng như tất cả những hoạt động khác chỉ thật sự gặt hái được thành công và quả ngọt khi chúng ta thật sự có đam mê với việc học. (0,5)

- Điều này sẽ tạo ra sự giục giã bên trong chứ không phải chỉ là sự thúc giục từ bên ngoài. Do đó, việc tạo ra niềm đam mê học tập tức là tạo hứng thú, tạo ra nội lực từ bên trong để công việc của chúng ta đạt được kết quả tốt. (0,5)

- Niềm đam mê cũng giúp chúng ta có thêm sức mạnh vượt qua những khó khăn, thử thách, nỗ lực không ngừng để đạt thành tích cao trong học tập (0,5)

- Niềm đam mê được tạo nên từ chính bản thân mỗi người, nhưng niềm đam mê cũng chịu tác động không nhỏ từ yếu tố bên ngoài. Chẳng hạn niềm đam mê học tập có thể được tạo ra từ không khí lớp học, thái độ khích lệ của giáo viên, ... Vì vậy, gia đình và nhà trường cũng có vai trò quan trọng trong việc tạo ra và nuôi dưỡng niềm đam mê học tập cho người học. (0,5)

3. Bài học nhận thức và hành động (0,5 điểm)

- Hiểu được vai trò quan trọng của niềm đam mê trong học tập và cố gắng hình thành, duy trì niềm đam mê ấy bằng cách tìm kiếm niềm vui trong học tập, xác định mục tiêu học tập đúng đắn để việc học tập đạt kết quả cao như mong muốn.
- Tuy nhiên, trong mỗi người cũng phải biết kiểm soát tốt niềm đam mê của mình. Vì nếu chỉ biết chăm chú, tập trung vào việc học, không quan tâm đến những vấn đề khác trong cuộc sống, không tập trung vào rèn luyện và phát triển các mặt còn lại của nhân cách thì cũng không có được chất lượng sống đúng kì vọng.

Câu 3:

1. Vài nét về tác giả, tác phẩm: (0,5 điểm)

- Nguyễn Khoa Điềm sinh năm 1943 tại Thừa Thiên – Huế trong một gia đình trí thức có truyền thống yêu nước và cách mạng. Ông thuộc thế hệ nhà thơ thời kì chống Mỹ cứu nước. Thơ ông hấp dẫn bởi sự kết hợp giữa cảm xúc nồng nàn và suy tư sâu lắng của người trí thức về đất nước, con người Việt Nam.
- Trường ca mặt đường khát vọng được tác giả hoàn thành ở chiến khu Trị Thiên năm 1971 nhằm thức tỉnh tuổi trẻ các đô thị vùng tạm chiếm miền Nam về non sông, đất nước, về sứ mệnh của thế hệ mình, xuống đường tranh đấu hòa nhịp với cuộc chiến đấu chống đế quốc Mỹ xâm lược. Đoạn trích **Đất Nước** (trích từ phần đầu chương V của trường ca) thể hiện cảm nhận sâu sắc mới mẻ của nhà thơ về đất

nước và khẳng định tư tưởng “Đất Nước của Nhân dân”.

2. Cảm nhận đoạn thơ: (2,5)

a. Nội dung

- Đất nước được cảm nhận từ không gian gia đình: Đất Nước ở ngay trong cuộc sống của mỗi gia đình, từ lời kể chuyện của mẹ, tiếng trầu của bà, các phong tục tập quán quen thuộc, cho đến tình nghĩa thủy chung của cha mẹ, hạt gạo ta ăn hàng ngày, cái kèo, cái cột trong nhà,... tất cả những điều đó là cho đất nước trở nên gần gũi, bình dị, thân thiết trong cuộc sống thường ngày. (1,25)

- Đất nước với không gian đôi lứa: Đất là không gian nuôi dưỡng và bồi đắp tri thức và Nước là không gian tắm mát cho tâm hồn, là không gian hẹn hò với bao thương nhớ. (0,75)

b. Nghệ thuật: Sử dụng chất liệu văn hóa dân gian, ngôn ngữ, hình ảnh bình dị, dân dã, giàu sức gợi, giọng điệu thơ biến đổi linh hoạt, sự truyền cảm lớn từ sự hòa hợp giữa chất chính luận và chất trữ tình, giữa suy tưởng và cảm xúc. (0,5)

3. Bàn luận về việc sử dụng chất liệu văn học dân gian trong bài thơ của tác giả: (1 điểm)

- Chất liệu dân gian được sử dụng rất đậm đặc, đa dạng, phong phú (có phong tục, lối sống, tập quán sinh hoạt, vận dụng quen thuộc, có ca dao, dân ca, tục ngữ, các truyện cổ tích từ xa xưa). Hơn thế, chất liệu dân gian được sử dụng rất đặc sắc, sáng tạo (chỉ gợi ra bằng một vài chữ hay một hình ảnh, một chi tiết ... nhưng vẫn

đầy đủ ý nghĩa mà thậm chí còn rất sâu sắc, mới mẻ và độc đáo).

- Điều này tạo nên một không khí, giọng điệu, không gian nghệ thuật vừa bình dị, gần gũi, hiện thực lại vừa giàu tưởng tượng, bay bổng, mơ mộng, thống nhất với tư tưởng “*Đất Nước của Nhân dân, Đất Nước của dân ca thân thiện*” của đoạn trích